

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
Environment Administration in Tha Tum District
under the Secondary Educational Service Area Office Surin

วัลย์ลักษณ์ บุราครสกุล*

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

Walailux Burakornsakun*

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Corresponding author E-mail: walailux_bur@vu.ac.th

(Received: July 25, 2024; Revised: August 17, 2024; Accepted: September 9, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเขตอำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภотаตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ: การบริหารสภาพแวดล้อม, ความคิดเห็นของครู, การจัดการเรียนรู้

Abstract

This research seeks to examine environmental management practices in schools located in Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office. 2) Analyze the environmental management practices in schools within Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office, classified by professional expertise and institutional size. The sample comprised 144 educators from institutions in Tha Tum District, governed by the Surin Secondary Education Area Office, chosen using stratified random sampling. Data were gathered by a questionnaire utilizing a 5-point Likert

scale, resulting in a conformance index of 1 and a reliability coefficient of 0.96. The statistical analysis encompassed percentages, means, standard deviations, and t-tests.

Research findings suggested that, overall, environmental management at schools within Tha Tum District, under the Surin Secondary Education Area Office, was generally rated as excellent. Upon analysis of specific components, the greatest average score was attributed to teaching learning management, followed by administration, while facilities management received the lowest score. Moreover, there were no substantial disparities in environmental management among schools when considering teachers' varying job experiences across overall and specific dimensions. Significant statistical differences were identified in overall and specific characteristics of environmental management based on variations in school sizes at the .05 significance level.

Keywords: Environmental Management, Perceived by the Teacher, Learning Management

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาว่า ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทาง การศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย และระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 24 ข้อที่ 5 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ สถานศึกษาจึงเป็น หน่วยงานที่สำคัญของการจัดการศึกษา และมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้และการบริการทางการศึกษา เห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถความเจริญทางร่างกายและจิตใจ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความรู้สึกรักพอใจ อบอุ่นใจ รู้สึกเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน หากจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความพร้อมให้ครูและนักเรียนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ย่อมทำให้ครูและนักเรียนรู้สึกมีความสุขและพร้อมที่จะเกิดการเรียนรู้ โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนให้ทุกคนในโรงเรียนมีความรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่ร่วมกัน สร้างความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทรต่อกัน และผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ผู้บริหารจึงควรเข้าใจ เห็นใจ และให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ครูจะร่วมมือปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้ความรัก ความเมตตาแก่นักเรียน นอกจากการสอน

เนื้อหาวิชา ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าอยากมาโรงเรียน มาแล้วก็มี ความอบอุ่นสบายใจ สถานศึกษาหลายแห่งมีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาถึง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เพื่อเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สังกัดและเผยแพร่ผลการวิจัยให้สถานศึกษาได้นำไปพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนในเขตอำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำนวน 223 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนในเขตอำเภอดำรงวิทยะปาล์ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำนวน 144 คน ซึ่งสุ่มจากประชากร ได้จากการเทียบสัดส่วนประชากร ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กรอบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงาน (ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป) และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน (ขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการบริหาร

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี วารสารบทความ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขตรวจสอบ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป

3.3.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วเก็บรวบรวม นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.91 - 0.93 และจัดทำเป็น Google Forms และส่ง QR-code เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากครูในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 โรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาคือ ขนาดใหญ่ พิเศษและขนาดกลาง และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้ QR-code ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยมีการดำเนินการดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านประสบการณ์ทำงาน และขนาดของ สถานศึกษาโดยใช้สถิติพื้นฐานการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์บทบาทในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป) และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน (ขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง) โดยใช้ t-test

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	4.44	0.73	มาก	3
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.65	0.58	มากที่สุด	1
3. ด้านการบริหาร	4.56	0.66	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.56	0.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.73)

4.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน				t	p
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอาคารสถานที่	4.38	0.76	4.54	0.71	-1.296	0.197
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.59	0.63	4.74	0.48	-1.663	0.098
3. ด้านการบริหาร	4.54	0.69	4.64	0.61	-0.873	0.384
ภาพรวม	4.50	0.62	4.64	0.57	-1.358	0.177

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				t	p
	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านอาคารสถานที่	4.16	0.81	4.68	0.58	-4.304*	0.000
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.45	0.66	4.82	0.42	-3.971*	0.000
3. ด้านการบริหาร	4.32	0.74	4.81	0.47	-4.645*	0.000
ภาพรวม	4.31	0.67	4.77	0.44	-4.809*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

5. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ได้นำเสนอการอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 24 ข้อที่ 5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แก่นพุ่ม (2562) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาภิเษก พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอท่าตูม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า

5.2.1 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปนั้น มีความเข้าใจในด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการบริหารสภาพแวดล้อม

ในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วิทย์ ใจสุข (2560) ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2.2 เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับงบประมาณในการบริหารมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และมีจำนวนบุคลากรมากกว่า จึงทำให้มีความคล่องตัวในการนำงบประมาณมาใช้ในการวางแผนการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทำให้มีการบริหารงานที่คล่องตัว และทั่วถึงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณมณี โพธิ์พันธ์ (2561) ที่ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่าผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) กล่าวว่า งบประมาณที่ทางรัฐจัดสรรให้สถานศึกษา มี 5 รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว ใช้จ่ายพื้นฐานนักเรียนสำหรับนักเรียนยากจน ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน) ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจัดสรรให้นักเรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอัตราการจัดสรรแตกต่างกันจำแนกตามระดับการศึกษา และตามจำนวนนักเรียนของสถานศึกษานั้น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความปลอดภัย มีพื้นที่จัดกิจกรรมกีฬา และนันทนาการที่เหมาะสม มีการตรวจสอบอาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้มีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอและควรมีการวางแผนและใช้ประโยชน์พื้นที่ในโรงเรียนอย่างคุ้มค่า

6.1.2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในปัจจุบัน ทั้งนี้ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปนั้น มีความเข้าใจในด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

6.1.3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอดำรง อำเภอดำรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู ที่ปฏิบัติงานขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางควรให้ความสำคัญในการ นำงบประมาณมาใช้ในการวางแผนการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนในการดำเนินงานด้านการบริหารสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละ สถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

นิตยา แก่นพุ่ม. (2562). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาภิเษกเคราะห์.

วารสาร มจร: พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5(1), 65-77. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/222691/164757>

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

พิมพ์วิริย์ ใจสุข. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). (เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. น.49 - 53).

วรรณมณี โพธิ์พินไม้. (2561). การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์, 5(2), 30-37. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/157720/114235>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พรึกหวานกราฟฟิค.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัด การศึกษาดังแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. อักษรไทย.

อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 7(7), 73-86.